

ОБЛАГАЕМ ДОХОД ОТ ТРУДОВИ ПРАВООТНОШЕНИЯ**НОРМАТИВНА
УРЕДБА****Чл. 24 от ЗДДФЛ****ОБЛАГАЕМ ДОХОД ОТ ТРУДОВИ ПРАВООТНОШЕНИЯ**
(чл. 24, ал. 1 от ЗДДФЛ)

ОБЛАГАЕМИЯТ ДОХОД ОТ ТРУДОВИ ПРАВООТНОШЕНИЯ Е ТРУДОВОТО ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ И ВСИЧКИ ДРУГИ ПЛАЩАНИЯ В ПАРИ И/ИЛИ В НАТУРА ОТ РАБОТОДАТЕЛЯ ИЛИ ЗА СМЕТКА НА РАБОТОДАТЕЛЯ, С ИЗКЛЮЧЕНИЕ НА ДОХОДИТЕ, ПОСОЧЕНИ В ЧЛ. 24, АЛ. 2 ОТ ЗДДФЛ.

**В ОБЛАГАЕМИЯ ДОХОД ОТ ТРУДОВИ
ПРАВООТНОШЕНИЯ НЕ СЕ ВКЛЮЧВАТ**
(чл. 24, ал. 2 от ЗДДФЛ)

1. Стойността на:

а) Безплатната храна и/или добавки към нея, предоставени в натура по [чл. 285 от Кодекса на труда](#) (КТ)

Съгласно чл. 285 от КТ на работниците и служителите, които работят в предприятия със специфичен характер и организация на труда, работодателят осигурява безплатна храна и/или добавки към храната. Условиата и редът за осигуряването им се определя с наредба на МТСП и МЗ.

б) Безплатната предпазна храна и противоотровите, предоставени в натура по реда на други закони

в) Безплатната храна, предоставена в натура на: членовете на корабните екипажи - за дните в експлоатация, риболовците - за дните на улов, а на водолазите - и за дните при спускане под вода, на дежурния персонал, изпълняващ 12-часови дежурства в лечебните заведения, на операционните екипи, екипите за спешна медицинска помощ и на екипите по кръвонабиране

ОБЛАГАЕМ ДОХОД ОТ ТРУДОВИ ПРАВООТНОШЕНИЯ

г) храна и ободряващи напитки на служителите на Министерството на вътрешните работи съгласно чл. 181, ал. 3 от **Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР)**; безплатната храна и ободряващи напитки, предоставени на военнослужещите и цивилните служители съгласно чл. 224, ал. 1, т. 3 и чл. 286, ал. 1, т. 1 от **Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (ЗОВСРБ)**, чл. 67 от **Закона за Националната служба за охрана (ЗНСО)** и на служителите съгласно чл. 74, ал. 2, т. 1 от **Закона за Държавна агенция "Национална сигурност" (ЗДАНС)**

Чл. 181, ал. 3 от ЗМВР

На служителите по чл. 142, ал. 1 и 3 (държавни служители - полицейски органи и органи по пожарна безопасност и защита на населението; държавни служители, включително държавните служители в Академията на МВР, които осъществяват преподавателска дейност за професионална подготовка на полицейски органи и органи по пожарна безопасност и защита на населението; държавните служители в Института по психология на МВР, които осъществяват дейностите по чл. 51, ал. 1; държавни служители в Националния институт по криминалистика, които осъществяват дейностите по чл. 50а, ал.1, т.1 и 2; държавни служители в Центъра за професионално обучение, ГДПБЗН, които осъществяват преподавателска дейност за професионално обучение по чл. 17, ал. 2, т. 10; държавни служители от Специализирания отряд „Въздушно наблюдение“ в ГДП, които осигуряват техническото обслужване и поддържането на постоянна летателна готовност на въздухоплавателните средства, използвани за осъществяване на граничен; лица, работещи по трудово правоотношение), които извършват дейности, свързани със специфичен характер на труда, за което се полага безплатна храна, се осигурява левовата и равностойност. На служителите по чл. 142, ал. 1 и 3, полагащи труд през нощта от 22,00 до 6,00 ч., за което се полагат ободряващи напитки, се осигурява левовата им равностойност

Чл. 224 от ЗОВСРБ (ал. 1) На военнослужещите се осигуряват:

3. безплатна храна и ободряващи напитки при занятия, учения, тренировки и лагери, а при носене на дежурства и при извършване на други дейности със специфичен характер - безплатна храна и ободряващи напитки или левовата им равностойност;

Чл. 286 от ЗОВСРБ (ал. 1) На цивилните служители се осигуряват:

1. безплатна храна и ободряващи напитки или левовата им равностойност - при нощен труд и при извършване на дейности със специфичен характер;

3. лични предпазни средства, специално и работно облекло.

Чл. 67 от ЗНСО (ал. 1) Началникът на Националната служба за охрана определя офицерите и сержантите, на които се осигуряват безплатно работно или униформено облекло, лични предпазни средства, друго вещчево имущество и снаряжение.

(ал. 2) Началникът на Националната служба за охрана определя служителите, които извършват дейности, свързани с вредни за здравето последици, и на които се осигуряват безплатна предпазна храна, противоотрови и други средства, неутрализиращи вредното въздействие на работната среда.

(ал. 3) На служителите, които работят на 24-часови смени, се осигуряват храна и безалкохолни напитки по време на работа.

Чл. 74 от ЗДАНС (ал. 2) На служителите на агенцията се осигуряват:

1. храна

ОБЛАГАЕМ ДОХОД ОТ ТРУДОВИ ПРАВООТНОШЕНИЯ

Чл. 181 от ЗМВР (ал. 1) На служителите на МВР се осигурява храна или левовата ѝ равностойност

д) Порционните пари, изплатени на основание на Закона за гражданското въздухоплаване, Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, ЗДАНС, ЗОВСРБ, ЗНСО и на сумите по чл. 181, ал. 1 от ЗМВР

е) Ваучерите за храна, получени в размера и по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО)

2. Стойността на специалното работно облекло и личните предпазни средства, които се предоставят в натура при условия и по ред, предвидени в нормативен акт

3. Стойността на работното, униформеното и представителното облекло, предоставени при условия и по ред, предвидени в нормативен акт

4. Вещевото имущество и снаряжение, осигурени на основание на ЗМВР, ЗОВСРБ, ЗНСО и ЗДАНС

5. Стойността на:

а) Пътните и квартирните пари, доказани документално по реда на действащото законодателство

б) Дневните командировъчни пари, но не повече от двукратния им размер, посочен в нормативен акт

6. Допълнителните разходи за храна, които се заплащат вместо командировъчни дневни пари на работниците и служителите в автотранспортната дейност и железопътния транспорт, във вагон-ресторантите, в подвижните пощенски служби, в подвижната охрана и в други подобни дейности, при които служебната работа се изпълнява по време на пътуване до друго населено място или обект - до двукратния размер на определените в нормативен акт минимални размери на допълнителните разходи

ОБЛАГАЕМ ДОХОД ОТ ТРУДОВИ ПРАВООТНОШЕНИЯ

7. Компенсационните суми по чл. 226в, ал. 1 и чл. 298а от ЗОВСРБ, по чл. 186 от ЗМВР и по чл. 81 от ЗДАНС

Чл. 226в от ЗОВСРБ (ал. 1) На военнослужещите, на които Министерството на отбраната не може да предложи жилище и които живеят при условията на свободно договаряне, се изплащат компенсационни суми при условия и по ред, определени с акт на министъра на отбраната.

Чл. 298а от ЗОВСРБ (ал. 1) Цивилните служители се ползват от правата по чл. 186а, чл. 226б, 226в, 226г и 226з.
(ал. 2) С правата по чл. 186а, чл. 226г се ползват и членовете на семействата на цивилните служители.

Чл. 186а от ЗОВСРБ Военнослужещите могат да извършват спортносъстезателна дейност. Редът и начинът за организирането и провеждането ѝ в служебно време се определят с акт на министъра на отбраната.

Чл. 226б от ЗОВСРБ (ал. 1) Министерството на отбраната създава жилищен фонд за задоволяване жилищните нужди на военнослужещите, състоящ се от изградени със собствени средства, наети или придобити служебни жилища, ателиета и гаражи.

(ал. 2) Условията и редът за ползване на имотите по ал. 1 се определят с акт на министъра на отбраната.

(ал. 3) Военнослужещите заплащат наем за ползваните от тях жилища, ателиета и гаражи при условията и по реда на глава четвърта от Правилника за прилагане на Закона за държавната собственост, както и наем за предоставените движими вещи.

Чл. 226в от ЗОВСРБ (ал. 1) На военнослужещите, на които Министерството на отбраната не може да предложи жилище и които живеят при условията на свободно договаряне, се изплащат компенсационни суми при условия и по ред, определени с акт на министъра на отбраната.

(ал. 2) Компенсационни суми не се изплащат, ако военнослужещият писмено е отказал предложено му от фонда на министерството жилище.

Чл. 226г от ЗОВСРБ (ал. 1) Военнослужещите от Министерството на отбраната, от структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и от Българската армия, както и членовете на техните семейства ползват лечебните, санаториалните и профилактичните заведения, военните клубове, почивната и спортната база към министерството при условия и по ред, определени с акт на министъра на отбраната.

С правата по ал. 1 се ползват и български граждани - военнослужещи в състава на многонационални формирования или които заемат длъжности в задгранично представителство на Република България, в международни организации или в други международни инициативи на територията на страната и извън нея, както и членовете на техните семейства.

(ал. 3) Част от разходите за осигуряване на отдиha и възстановяване здравето на военнослужещите и членовете на техните семейства могат да се извършват в рамките на предвидените в бюджета на Министерството на отбраната средства за социално-битово и културно обслужване за съответната година при условия и по ред, определени с акт на министъра на отбраната.

Чл. 226з от ЗОВСРБ (ал. 1) Военнослужещите от Министерството на отбраната, от структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и от Българската армия, курсантите, обучаващи се за нуждите на Министерството на отбраната, както и пенсионираните военнослужещи, ветераните от войните, военноинвалидите, военнопострадалите и българските граждани, участвали в мисии и операции на въоръжените сили на Република България извън територията на страната изпаднали в тежко материално положение, могат да бъдат подпомагани с парични средства при условия и по ред, определени с наредба на министъра на отбраната.

С правото по ал. 1 могат да се ползват и български граждани - военнослужещи в състава на многонационални формирования или които заемат длъжности в задгранично представителство на Република България, в международни организации или в други международни инициативи на територията на страната и извън нея.

ОБЛАГАЕМ ДОХОД ОТ ТРУДОВИ ПРАВООТНОШЕНИЯ

Чл. 186 от ЗМВР На държавните служители, които ползват жилище при условията на свободно договаряне, МВР изплаща компенсационни суми при условия и по ред, определени от Министерския съвет.

Чл. 81 от ЗДАНС На държавните служители, които ползват жилище при условията на свободно договаряне, агенцията изплаща компенсационни суми при условия и по ред, определени от Министерския съвет.

8. Обезщетенията по [чл. 200](#), [чл. 216](#), [ал. 1, т. 1 и 2](#), [ал. 2 и 3](#), [чл. 222](#), [ал. 2 и 3](#) и [чл. 226](#), [ал. 3](#) от КТ, обезщетенията по [чл. 227](#), [229](#), [232](#) от ЗОВСРБ, по [чл. 67](#), [ал. 2 и 3](#), [чл. 121](#) и [чл. 124](#) от ЗНСО, по [чл. 234](#), [ал. 1-7](#) и [чл. 236](#) от ЗМВР, по [чл. 74](#), [ал. 4](#) и [чл. 117](#) от ЗДАНС, по [чл. 225](#), [чл. 277](#), [ал. 3](#) и [чл. 354](#) от Закона за съдебната власт (ЗСВ) и обезщетенията по [чл. 78](#), [чл. 81б](#), [ал. 4](#), [чл. 82](#), [ал. 5](#), [чл. 85](#), [ал. 5](#), [чл. 104](#), [ал. 3 и 4](#) и [чл. 106](#), [ал. 3](#) от Закона за държавния служител (ЗДСл)

Чл. 200 от КТ (ал. 1) За вреди от трудова злополука или професионална болест, които са причинили временна неработоспособност, трайно намалена работоспособност 50 и над 50 на сто или смърт на работника или служителя, работодателят отговаря имуществено независимо от това, дали негов орган или друг негов работник или служител има вина за настъпването им.

(ал. 2) Работодателят отговаря и когато трудова злополука е причинена от непреодолима сила при или по повод изпълнението на възложената работа или на каквато и да е работа, извършена и без нареждане, но в интерес на работодателя, както и по време на почивка, прекарана в предприятието.

(ал. 3) Работодателят дължи обезщетение за разликата между причинената вреда - неимуществена и имуществена, включително пропуснатата полза, и обезщетението и/или пенсията по общественото осигуряване.

(ал. 4) Дължимото обезщетение по ал. 3 се намалява с размера на получените суми по сключените договори за застраховане на работниците и служителите.

(ал. 5) Получаването на обезщетение по предходните алинеи от наследниците на починал поради трудова злополука или професионална болест не се смята за приемане на наследство.

Чл. 216 от КТ (ал. 1) На работник или служител, който се премества на работа в друго населено място, по споразумение с работодателя могат да се заплащат:

1. пътните разходи за него и за членовете на семейството му;
2. разходите по пренасянето на покъщината му.

(ал. 2) На работник или служител, трудовото правоотношение с когото е прекратено не по негова вина или не по негово заявление с предизвестие, по споразумение с работодателя могат да се заплащат разходите по т. 1 и 2 на предходната алинея за неговото и на семейството му завръщане в постоянното им местоживее.

(ал. 3) Работникът или служителът има право на обезщетение по предходните алинеи, когато по ред, предвиден в закон, се премества или е преместен на постоянна работа в друго населено място не по негова молба. Когато разстоянието до населеното място на новата работа е над 100 километра и преместването е за време над 1 година, на работника или служителя се заплаща и уговореното едномесечно трудово възнаграждение за новата работа и

Чл. 222 от КТ (ал. 2) При прекратяване на трудовото правоотношение поради болест (чл. 325, ал. 1, т. 9 и чл. 327, ал. 1, т. 1) работникът или служителът има право на обезщетение от работодателя в размер на brutното му трудово възнаграждение за срок от 2 месеца, ако има най-малко 5 години трудов стаж и през последните 5 години трудов стаж не е получил обезщетение на същото основание.

(ал. 3) При прекратяване на трудовото правоотношение, след като работникът или служителът е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, независимо от основанието за прекратяването, той има право на обезщетение от работодателя в размер на brutното му трудово възнаграждение за срок от 2 месеца, а ако е придобил при същия работил или в същата група предприятия 10 години трудов стаж през последните 20 години - на обезщетение в размер на brutното му трудово възнаграждение за срок от 6 месеца. Обезщетение по тази алинея може да се изплаща само веднъж.

ОБЛАГАЕМ ДОХОД ОТ ТРУДОВИ ПРАВООТНОШЕНИЯ

Чл. 227 от ЗОВСРБ (ал. 1) При освобождаване от военна служба военнослужещите имат право на еднократно парично обезщетение в размер на толкова брутни месечни възнаграждения, колкото прослужени години имат, но не повече от 20.

(ал. 2) При последващо освобождаване от военна служба от размера на дължимото обезщетение се приспадат толкова брутни месечни възнаграждения, колкото са получени по ал. 1.

(ал. 3) Когато военнослужещият е прослужил 10 и повече години и е освободен като негоден за военна служба поради заболяване или увреждане при или по повод изпълнение на военната служба, размерът на еднократното парично обезщетение по ал. 1 не може да бъде по-малък от 15 брутни месечни възнаграждения.

(ал. 4) В случаите по ал. 3, когато прослуженото време е по-малко от 10 години, военнослужещият има право на еднократно парично обезщетение в размер 10 брутни месечни възнаграждения.

(ал. 5) При освобождаване от военна служба след прослужени 10 и повече години военнослужещите имат право на еднократно парично доволствие по чл. 224, ал. 1, т. 1.

(ал. 6) Алинеи 1 и 5 не се прилагат при дисциплинарно уволнение.

(ал. 7) При смърт на военнослужещ обезщетенията по ал. 1 - 6 се изплащат общо на наследниците му.

(ал. 8) Обезщетенията по ал. 1 - 7 не се облагат с данъци

Чл. 226 от КТ (ал. 3) Обезщетението по ал. 1 обхваща всички вреди, претърпени от работника или служителя, включително и неимууществените. Обезщетението по ал. 2 е в размер на brutното му трудово възнаграждение от деня на прекратяването на трудовото правоотношение до предаване на трудовата книжка на работника или служителя.

Чл. 229 от ЗОВСРБ (ал. 1) При преместване на служба в друго населено място на военнослужещия и на всеки член от семейството му се изплаща еднократно обезщетение при условия и по ред, определени с акт на министъра на отбраната.

(ал. 2) Транспортните разходи за преместването са за сметка на Министерството на отбраната.

Чл. 232 от ЗОВСРБ При съкращения на числеността на въоръжените сили по решение на Народното събрание обезщетенията, които се изплащат на военнослужещите, се определят с акта за съкращение независимо от дължимите по този закон.

Чл. 67 от ЗНСО ал. 2 Началникът на Националната служба за охрана определя служителите, които извършват дейности, свързани с вредни за здравето последици, и на които се осигуряват безплатна предпазна храна, противоотрови и други средства, неутрализиращи вредното въздействие на работната среда.

ал. 3 На служителите, които работят на 24-часови смени, се осигуряват храна и безалкохолни напитки по време на работа.

Чл. 121 от ЗНСО (ал. 1) При прекратяване на служебното правоотношение на офицерите и сержантите от Националната служба за охрана се изплаща еднократно парично обезщетение в размер на толкова брутни месечни възнаграждения, колкото прослужени години имат, но не повече от 20.

(ал. 2) При следващо прекратяване на служебното правоотношение от дължимото обезщетение по ал. 1 се приспада обезщетението, получено при предишното прекратяване.

(ал. 3) Когато офицерите и сержантите от Националната служба за охрана са прослужили 10 и повече години и служебното им правоотношение е прекратено на основание чл. 116, ал. 1, т. 5, поради заболяване или увреждане при или по повод изпълнение на служебно задължение, размерът на еднократното парично обезщетение не може да е по-малък от 15 брутни месечни възнаграждения.

(ал. 4) При прекратяване на служебното правоотношение при условията на ал. 3, когато прослуженото време е по-малко от 10 години, еднократното парично обезщетение е в размер 10 брутни месечни възнаграждения.

(ал. 5) При прекратяване на служебното правоотношение след прослужени 10 и повече години в Националната служба за охрана офицерите и сержантите имат право на еднократно допълнително вещеве имущество или левовата му

Чл. 124 от ЗНСО (ал. 1) На офицер или сержант, претърпял телесна повреда при или по повод изпълнение на служебните си задължения по време на дежурство, се изплаща еднократно парично обезщетение в размер 10 брутни месечни възнаграждения при тежка телесна повреда и 6 брутни месечни възнаграждения при средна телесна повреда, определени към деня на увреждането.

(ал. 2) На съпругата (съпруга), децата и родителите на офицер или сержант, загинал при или по повод изпълнение на служебните си задължения, се изплаща еднократно парично обезщетение в размер 12 брутни месечни възнаграждения.

(ал. 3) Характерът на причинената телесна повреда по ал. 1 се определя от военномедицинските органи по чл. 141, ал. 2 на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, а обстоятелствата по настъпване на смъртта по ал. 2 се удостоверяват от преките началници на загиналия.

ОБЛАГАЕМ ДОХОД ОТ ТРУДОВИ ПРАВООТНОШЕНИЯ

Чл. 234, ал. 1-7 от ЗМВР (ал. 1) При прекратяване на служебното правоотношение държавните служители имат право на обезщетение в размер на толкова месечни възнаграждения, колкото прослужени години имат, но не повече от 20.

(ал. 2) Когато държавните служители са прослужили 10 и повече години и служебното им правоотношение е прекратено по здравословни причини, размерът на еднократното обезщетение не може да бъде по-малък от 15 месечни възнаграждения.

(ал. 3) При прекратяване на служебното правоотношение при условията на ал. 2, когато прослуженото време е по-малко от 10 години, еднократното обезщетение е в размер 10 месечни възнаграждения.

(ал. 4) При повторно и при всяко следващо прекратяване на служебното правоотношение от полагащото се обезщетение, определено по реда на ал. 1 - 3, се приспадат толкова месечни възнаграждения, колкото вече са получени от служителите на длъжности по чл. 235, ал. 1.

(ал. 5) При прекратяване на служебното правоотношение след прослужени 10 и повече години държавните служители имат право на еднократно допълнително вещчево имущество или на левовата му равностойност в размер, определян ежегодно със заповед на министъра на вътрешните работи.

(ал. 6) При прекратяване на служебното правоотношение поради смърт на държавния служител на преживелия съпруг, децата и родителите се изплаща обезщетението по ал. 1.

(ал. 7) Разпоредбите на ал. 1 и 5 не се прилагат, когато служебното правоотношение е прекратено по чл. 226, ал. 1, т. 7, букви „а“, „г“, „д“, „з“ и „к“, т. 8, 14 и 19.

Чл. 236 от ЗМВР (ал. 1) При преместване на работа в други населени места за срок, по-дълъг от 6 месеца, на държавния служител се изплаща еднократно обезщетение в размер 50 на сто от brutното месечно възнаграждение за длъжността в новото населено място.

(ал. 2) В случаите по ал. 1, когато съпругът/съпругата и децата на служителя се преместят в същото населено място, на всеки от тях се изплаща еднократно обезщетение в размер 25 на сто от brutното месечно възнаграждение за длъжността на служителя по ал. 1 в новото населено място.

Чл. 117 от ЗДАНС (ал. 1) При прекратяване на служебното правоотношение на държавните служители в Държавна агенция "Национална сигурност" се изплаща еднократно парично обезщетение в размер на 75 на сто от brutното месечно възнаграждение за всяка прослужена година, но не повече от 15 brutни месечни възнаграждения.

(ал. 2) Когато държавните служители са прослужили 10 и повече години и служебното им правоотношение е прекратено на основание чл. 110, ал. 1, т. 3, размерът на еднократното парично обезщетение не може да бъде по-малък от 15 brutни месечни възнаграждения.

(ал. 3) При прекратяване на служебното правоотношение при условията на ал. 2, когато прослуженото време е по-малко от 10 години, еднократното парично обезщетение е в размер 10 brutни месечни възнаграждения.

(ал. 4) При повторно и при всяко следващо прекратяване на служебното правоотношение от дължимото обезщетение, определено по реда на ал. 1 - 3, се приспадат толкова brutни месечни възнаграждения, колкото вече са получени от държавните служители.

(ал. 5) При прекратяване на служебното правоотношение след прослужени 10 и повече години държавните служители имат право на еднократно допълнително вещчево имущество или на левовата му равностойност.

(ал. 6) Разпоредбите на ал. 1 и 5 не се прилагат при прекратяване на служебното правоотношение по чл. 110, ал. 1, т. 8 и 11.

(ал. 7) В случаите, когато държавен служител е привлечен като обвиняем за извършено умишлено престъпление от общ характер или по отношение на него е образувано дисциплинарно производство, обезщетението не се изплаща до приключване на наказателното или дисциплинарното производство.

(ал. 8) При прекратяване на служебното правоотношение поради смърт на държавния служител на преживелия съпруг, децата и родителите се изплаща обезщетението по ал. 1, 2 или 3.

(ал. 9) При определяне на обезщетението по ал. 1 - 3 се приспадат толкова brutни месечни възнаграждения, колкото са изплатени за прослужени години по специални закони преди постъпване на служба в Държавна агенция "Национална сигурност".

ОБЛАГАЕМ ДОХОД ОТ ТРУДОВИ ПРАВООТНОШЕНИЯ

Чл. 225 от ЗСВ (1) При освобождаване от длъжност съдия, прокурор или следовател с повече от 10 години стаж на такава длъжност има право на парично обезщетение в размер на толкова брутни месечни възнаграждения, колкото прослужени години има в органите на съдебната власт, но не повече от 20.

(2) Обезщетението по ал. 1 не се изплаща в случаите по чл. 165, ал. 1, т. 3 и 5, както и когато комплексната оценка от последната атестация на съдията, прокурора или следователя е отрицателна. Обезщетение не се изплаща и в случаите по чл. 308, ал. 3, както и когато съдия, прокурор или следовател подаде оставка при образувано срещу него дисциплинарно производство с предложение за наказание дисциплинарно освобождаване от длъжност.

(3) В случаите, когато съдия, прокурор или следовател е привлечен като обвиняем за извършване на умишлено престъпление или по отношение на него е образувано дисциплинарно производство, обезщетението не се изплаща до приключване на наказателното или дисциплинарното производство.

(4) При последващо освобождаване от длъжност съдията, прокурорът, следователят, членът на Висшия съдебен съвет, главният инспектор и инспекторът от Инспектората на Висшия съдебен съвет получава обезщетение в размер на разликата между размера на полученото обезщетение по ал. 1 и размера на обезщетението, определено към датата на последващото освобождаване.

(5) При смърт на съдия, прокурор или следовател обезщетението по ал. 1 се изплаща на наследниците му.

(6) Редът и начинът на изчисляване на обезщетенията се определя с решение на Висшия съдебен съвет.

Чл. 277 от ЗСВ (ал. 3) При прекратяване на трудовото правоотношение на държавните съдебни изпълнители се изплаща обезщетение при условията на чл. 225.

Чл. 354 от ЗСВ Съдебен служител, придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, при освобождаване от длъжност има право на еднократно парично обезщетение в размер на толкова брутни месечни възнаграждения, колкото прослужени години има в органите на съдебната власт, но не повече от 10 брутни месечни възнаграждения.

Чл. 78 от ЗДСл. (ал. 1) За вреди от трудова злополука и професионално заболяване, които са причинили временна неработоспособност, инвалидност или смърт на държавния служител, съответната администрация дължи обезщетение независимо от това дали органът по назначаването или друг негов служител има вина за настъпването им.

(ал. 2) Съответната администрация дължи обезщетение и когато трудова злополука е причинена от непреодолима сила при или по повод изпълнение на възложената работа или на каквато и да е работа и без нареждане, но в интерес на държавната служба.

(ал. 3) Съответната администрация дължи обезщетение за разликата между размера на причинената имуществена вреда и обезщетението, платено по държавния ред. Премият за осигурителен стаж и възраст се прилага по държавния ред.

Чл. 81б от ЗДСл. (ал. 4) Когато временното преместване в друга администрация е свързано със смяна на населено място, органът по назначаването в тази администрация е длъжен да изплати на държавния служител:

1. пътните разноски за него и за членовете на семейството му;
2. разноските по пренасяне на покъщината му;
3. заплатата за дните на пътуване и за още два дни.

Чл. 82 от ЗДСл. (ал. 5) Когато държавният служител се преназначава на длъжност в друго населено място, се прилага чл. 81б, ал. 4 от ЗДСл.

ОБЛАГАЕМ ДОХОД ОТ ТРУДОВИ ПРАВООТНОШЕНИЯ

Чл. 85 от ЗДСл. (ал. 5) Когато държавният служител е преместен на служба, за която е определена по-ниска заплата, има право на обезщетение за разликата.

Чл. 104 от ЗДСл. (ал. 3) В случая по чл. 103, ал. 1, т. 3 (прекратяване на служебното правоотношение при невъзможност държавният служител да изпълнява възложената му работа поради болест, довела до трайна неработоспособност, или по здравни противопоказания въз основа на заключение на ТЕЛК) държавният служител има право на обезщетение в размер на 6 основни заплати, определено към момента на прекратяване на служебното правоотношение.

(ал. 4) В случая по чл. 103, ал. 1, т. 8 (прекратяване на служебното правоотношение със смъртта на държавния служител) съответната администрация поема обичайните разходи по погребението на държавния служител и изплаща обезщетение в размер на толкова основни заплати, определени към момента на смъртта, колкото прослужени години като държавен служител има той, но не повече от 20. Обезщетението се изплаща общо на преживелия съпруг, на ненавършилите пълнолетие и на навършилите пълнолетие деца на държавния служител, когато те учат редовно в средни училища и са на възраст до 20 години или учат във висши училища и са на възраст до 25 години.

Чл. 106 от ЗДСл. (ал. 3) В случаите по ал. 1, т. 5 (прекратяване на служебното правоотношение с едномесечно предизвестие при придобито право на пенсия за осигурителен стаж и възраст) държавният служител има право на обезщетение в размер 50 на сто от месечната му основна заплата, определена към момента на прекратяване на служебното правоотношение, за всяка прослужена година като държавен служител, но не повече от 10 месечни основни заплати. Ако към момента на прекратяване на служебното правоотношение държавният служител е работил в същата администрация през последните 10 години, той има право да получи 6 месечни основни заплати, а когато е работил по-малко от 10 години - 2 месечни основни заплати, когато това е по-благоприятно за него. Това обезщетение може да бъде получено само веднъж. Обезщетението се дължи и в случаите, когато служебното правоотношение е прекратено едностранно от държавния служител или по взаимно съгласие и към момента на прекратяването държавният служител е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст. Обезщетението не се дължи, когато държавният служител е получил обезщетение поради придобиване право на пенсия на основание на специален закон

9. Социалните разходи за сметка на работодателя, обложени по реда на [ЗКПО](#), както и разходите за транспорт от местоживеенето до местоработата за сметка на работодателя, които не подлежат на облагане съгласно [ЗКПО](#)

10. Еднократните помощи за лечение, предоставени от работодателя за сметка на социалните разходи - до стойността на лечението

11. Стойността на еднократните помощи, предоставени от работодателя за сметка на социалните разходи при: раждане или осигуряване на дете, сключване на граждански брак или смърт на член от семейството - общо до 2400 лв.

12. Направените от работодателя социални разходи до 60 лв. месечно за всяко осигурено лице за вноски/премии за допълнително доброволно осигуряване, доброволно здравно осигуряване и/или застраховка "Живот", отчетени от предприятията и търговските представителства, независимо дали извършват стопанска дейност

ОБЛАГАЕМ ДОХОД ОТ ТРУДОВИ ПРАВООТНОШЕНИЯ

13. Направените от работодателя разходи за застраховки, определени като задължителни с нормативен акт

14. Обезщетенията и помощите по част първа от Кодекса за социално осигуряване (КСО), включително изплатените на основание чл. 40, ал. 5 от същия кодекс.

Чл. 40, ал. 5 от КСО Осигурителят изплаща на осигуреното лице за първите два работни дни от временната неработоспособност 70 на сто от среднодневното брутно възнаграждение за месеца, в който е настъпила временната неработоспособност, но не по-малко от 70 на сто от среднодневното уговорено възнаграждение.

15. Паричните и предметните награди, получени на основание и по реда на нормативен акт

16. Паричните средства по чл. 226з и 298а от ЗОВСРБ, паричната помощ по чл. 69, ал. 1 от ЗНСО, по чл. 182, ал. 1 от ЗМВР и по чл. 76, ал. 1 от ЗДАНС

Чл. 226з от ЗОВСРБ Военнослужещите от Министерството на отбраната, от структурите на пряко подчинение на министъра на отбраната и от Българската армия, курсантите, обучаващи се за нуждите на Министерството на отбраната, както и пенсионирани военнотружещи, ветераните от войните, военноинвалидите, военнопострадалите и българските граждани, участвали в мисии и операции на въоръжените сили на Република България извън територията на страната, изпаднали в тежко материално положение, могат да бъдат подпомагани с парични средства при условия и по ред, определени с наредба на министъра на отбраната.

*Чл. 298а от ЗОВСРБ (ал. 1) Цивилните служители се ползват от правата по чл. 186а, чл. 226б, 226в, 226г и 226з.
(2) С правата по чл. 186а, чл. 226г се ползват и членовете на семействата на цивилните служители.*

*Чл. 69 от ЗНСО (ал. 1) Служителите, както и членовете на семействата на загиналите при изпълнение на служебните си задължения офицери и сержанти, изпаднали в тежко материално положение, могат да бъдат подпомагани с парични средства по решение на началника на Националната служба за охрана за всеки конкретен случай.
работи, а размерът им с негова заповед.*

Чл. 76 от ЗДАНС (ал. 1) Служителите, както и членовете на семействата на загиналите при изпълнение на служебните си задължения държавни служители, изпаднали в тежко материално положение, се подпомагат с парични средства, които не се облагат с данък. Размерът на сумите и редът за предоставянето им се определят със заповед на председателя за всеки конкретен случай.

ОБЛАГАЕМ ДОХОДИ ОТ ТРУДОВИ ПРАВООТНОШЕНИЯ

17. Паричните средства и помощи по чл. 67, ал. 1 - 5, чл. 69, ал. 1, чл. 108 и чл. 111, ал. 1 от Закона за Държавна агенция „Разузнаване“ (ЗДАР)

Чл. 67 от ЗДАР (ал. 1) На служителите на Агенцията се изплащат ежемесечно порционни пари.

(ал. 2) На служителите на Агенцията се осигуряват:

1. представително или униформено облекло или левовата му равностойност;
2. лични предпазни средства, специално или работно облекло;
3. друго вещеве имуществено.

(ал. 3) За извършване на дейности, свързани с вредни за здравето последици, на служителите на Агенцията се осигуряват безплатна предпазна храна и противоотрови.

(ал. 4) При преместване на работа в други населени места в случаите, определени от председателя на Агенцията, на служителите и на членовете на техните семейства се изплащат еднократно обезщетение и транспортните разходи при преместването.

(ал. 5) Пътуването на служителите и техните семейства при отиване и връщане от платен годишен отпуск на територията на страната веднъж в годината е за сметка на Агенцията.

(ал. 6) Размерът на сумите и доволствията по ал. 1 - 5 и условията и редът за предоставянето им се определят ежегодно със заповед на председателя на Агенцията.

(ал. 7) Стойността на доволствията по ал. 1 - 5 не се облага с данъци.

Чл. 69 от ЗДАР (ал. 1) Служителите, както и членовете на семействата на загиналите при изпълнение на служебните си задължения държавни служители, изпаднали в тежко материално положение, се подпомагат с парични средства, които не се облагат с данък. Размерът на сумите и редът за предоставянето им се определят със заповед на председателя за всеки конкретен случай.

Чл. 108 от ЗДАР (ал. 1) При прекратяване на служебното правоотношение държавните служители имат право на еднократно парично обезщетение в размер на толкова брутни месечни възнаграждения, колкото прослужени години имат, но не повече от 20.

(ал. 2) При последващо прекратяване на служебното правоотношение от размера на дължимото обезщетение се приспадат толкова брутни месечни възнаграждения, колкото са получени по ал. 1.

(ал. 3) Когато държавните служители са прослужили 10 и повече години и служебното им правоотношение е прекратено на основание чл. 101, ал. 1, т. 4, размерът на еднократното парично обезщетение не може да бъде по-малък от 15 брутни месечни възнаграждения.

(ал. 4) При прекратяване на служебното правоотношение при условията на ал. 3, когато прослуженото време е по-малко от 10 години, но не по-малко от три години, еднократното парично обезщетение е в размер 10 брутни месечни възнаграждения.

(ал. 5) При прекратяване на служебното правоотношение след прослужени 10 и повече години държавните служители имат право на еднократно допълнително вещеве имуществено или на левовата му равностойност.

(ал. 6) Алинеи 1 и 5 не се прилагат при прекратяване на служебното правоотношение по чл. 101, ал. 1, т. 11 и 14.

(ал. 7) При смърт на държавен служител обезщетенията по ал. 1 - 5 се изплащат общо на наследниците му.

Чл. 111 от ЗДАР (ал. 1) На държавните служители, претърпели телесна повреда при или по повод изпълнение на служебните си задължения, се изплаща еднократно парично обезщетение в размер 10 брутни месечни възнаграждения при тежка телесна повреда и 6 брутни месечни възнаграждения при средна телесна повреда.

натура по смисъла на § 1, т. 83 от допълнителните разпоредби на ЗКПО при условията

ОБЛАГАЕМ ДОХОД ОТ ТРУДОВИ ПРАВООТНОШЕНИЯ

на същия закон. Правото на избор се упражнява по реда на чл. 217, ал. 3 от ЗКПО и не може да се прилага за отделни физически лица.

Доходите в натура, обложени по реда на чл. 204, ал. 1, т. 4 от ЗКПО, не се включват в облагаемия доход по чл. 24, ал. 1 от ЗДДФЛ. (чл. 24, ал. 4 от ЗДДФЛ)

Виж фиш VII.IV.1 и фиш VII.IV.2 от Наръчника по корпоративно подоходно облагане.

В облагаемия доход от трудови правоотношения не се включват средствата за пътуване и престой, които са за сметка на Европейския съюз, международна организация или приемаща страна и са определени и предоставени съгласно техните правила във връзка с командироване от работодателя на работници и служители в бюджетни предприятия. (чл. 24, ал. 5 от ЗДДФЛ)

ВАЖНО! При наличието на договор за предоставяне на персонал, във връзка с прилагането на ЗДДФЛ, следва да се ползват указанията, дадени от Изпълнителния директор на НАП с писмо изх. № 24-00-9/18.04.2008 г.

ЛЕГАЛНИ ДЕФИНИЦИИ

„Трудови правоотношения” - § 1, т. 26 от ДР на ЗДДФЛ (Виж фиш I. 5)

„Работодател” е:

а) всяко местно лице, чуждестранно лице, извършващо дейност чрез място на стопанска дейност или определена база на територията на страната, както и търговско представителство по *Закона за насърчаване на инвестициите*, което наема физически лица по трудови правоотношения или е страна по договор за предоставяне на персонал от чуждестранно лице;

б) дипломатическо представителство на друга държава, което е избрало да определя, да удържа и да внася данък за доходи от правоотношения по т. 26, сключени с местни физически лица, във връзка с извършваните от него функции в Република България; изборът се упражнява, като в срок до 31 декември на предходната година представителството

ОБЛАГАЕМ ДОХОД ОТ ТРУДОВИ ПРАВООТНОШЕНИЯ

уведоми компетентната териториална дирекция на Националната агенция за приходите, че желае да удържа и да внася данък по реда на този закон за местния персонал; изборът се прилага за неопределен брой данъчни години без прекъсване и може да се прекратява, ако в срок до 30 ноември на предходната година дипломатическото представителство писмено уведоми за това компетентната териториална дирекция на Националната агенция за приходите (§ 1, т. 27 от ДР на ЗДФЛ).

„Ваучери за храна на електронен носител” са платежни инструменти, които могат да бъдат използвани само по ограничен начин и отговарят на условията по чл. 2, ал. 1, т. 11, буква „в“ от *Закона за платежните услуги и платежните системи*, предоставени чрез работодателя на работниците и служителите, включително на тези по договори за управление, които се използват за заплащане на храна и хранителни продукти в ресторанти, заведения за бързо обслужване и обекти за търговия с храни, включително магазини за хранителни стоки, супермаркети, хипермаркети и други, осъществяващи дейност в съответствие с изискванията на *Закона за храните*, съгласно сключен договор за обслужване с оператор. Ваучерите за храна на електронен носител не са електронни пари по смисъла на *Закона за платежните услуги и платежните системи*. Електронен носител може да бъде физически електронен носител или виртуален електронен носители се зарежда само с ваучери за храна от оператор. (§ 1, т. 36а от ДР на ЗКПО).

(Виж раздел VII.П от Наръчника по корпоративно подоходно облагане)

„Социални разходи” са отчетените като разходи социални придобивки по чл. 294 от Кодекса на труда и предоставени по реда и начина, определени от чл. 293 от Кодекса на труда или от ръководството на предприятието. Социалните придобивки трябва да са достъпни за всички работници и служители и за лицата, наети по договор за управление и контрол (По аргумент от § 1, т. 34 от ДР на ЗКПО).

(Виж раздел VII.П от Наръчника по корпоративно подоходно облагане)

ОТ ПРАКТИКАТА НА НАП ОТНОСНО ДАНЪЧНОТО ТРЕТИРАНЕ НА ЕДНОКРАТНАТА ПОМОЩ ЗА ЛЕЧЕНИЕ: Начинът на разпределение и използване на средствата за социални разходи на предприятието следва да е определен по реда на КТ или от ръководството на предприятието. Социалните придобивки, в т.ч. помощите за

ОБЛАГАЕМ ДОХОД ОТ ТРУДОВИ ПРАВООТНОШЕНИЯ

лечение, трябва да са достъпни за всички работници и служители и за лицата, наети по договор за управление и контрол (по аргумент от § 1, т. 34 от ДР на ЗКПО).

Като еднократна следва да се третира помощта, предоставена еднократно през данъчната година по конкретен повод – за лечение на определено заболяване. В тази връзка, когато при по-голяма продължителност на лечението или при наличие на други обективни причини предвидените средства за помощта се предоставят от работодателя на части, помощта не губи качеството си на еднократна.

Възприетият в ЗДДФЛ подход за лимитиране на размера на помощта (до стойността на лечението) обуславя необходимостта стойността на лечението да се удостоверява с документи.

ОТ ПРАКТИКАТА НА НАП ОТНОСНО ДАНЪЧНОТО ТРЕТИРАНЕ НА КОМАНДИРОВЪЧНИТЕ ПАРИ: За целите на данъчното облагане е лимитиран само размерът на дневните командировъчни пари – същите са необлагаем доход до двукратния им размер, посочен в нормативен акт. По отношение на пътните и квартирните пари в ЗДДФЛ е установено изискване за документалното им доказване по реда на действащото законодателство, но не и изискване относно размерите им, посочени в нормативен акт. Следователно изплатените пътни и квартирни пари по трудови и извънтрудови правоотношения не са облагаем доход по смисъла на ЗДДФЛ, без оглед размерите им.